

YTTRANDE
2023-12-21

DNR S2023/02066

Socialdepartementet

Remissvar över promemorian Ett trygghetssystem för alla – Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst (SOU 2023:30).

Detta yttrande avges av Afa Försäkring tjänstepensionsaktiebolag (nedan benämnt Afa Försäkring).

Afa Försäkrings verksamhet

Afa Försäkring ägs av Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige (LO) och Förhandlings- och samverkansrådet PTK. Afa Försäkring administrerar kollektivavtalade försäkringar på uppdrag av arbetsmarknadens parter.

Sammanfattning

Afa Försäkring har inga principiella invändningar mot att en reformering av regelverket för den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) sker. Bedömningen är dock att förslaget i vissa delar påverkar de försäkringsförmåner som Afa Försäkring administrerar. Framför allt gäller det de försäkringar som gäller vid sjukdom och föräldraledighet. Gemensamt för dessa försäkringar är att försäkringsförmånerna beräknas utifrån SGI.

Synpunkter

I den utsträckning ett förslag eller en bedömning från utredningen inte kommenteras nedan, innebär det att Afa Försäkring inte lämnar några synpunkter gällande den delen av utredningen.

Allmänt

En SGI som är beräknad på en historisk inkomst kommer enligt utredningen ofta innebära en kvalitetshöjning i jämförelse med dagens läge. Framför allt ur perspektivet att motverka förekomsten av SGI:er som baseras på oriktiga uppgifter. För Försäkringskassans del medför även användandet av en SGI som är beräknad på historisk inkomst större möjligheter till automatisering.

För Afa Försäkring innebär dock användandet av en SGI som är beräknad på en historisk inkomst vissa utmaningar, vilket beskrivs nedan.

Avsnittsnumreringen nedan följer utredningens.

6. Begreppet sjukpenninggrundande inkomst

Historisk och aktuell SGI

Enligt utredningens förslag ska SGI fastställas till det högsta av den SGI som beräknats utifrån historisk inkomst eller aktuell inkomst. En SGI baserad på historisk inkomst av anställning ska beräknas utifrån arbetsgivardeklarationer (AGI) inom en ramtid på tolv månader och för egenföretagare beräknas SGI utifrån beslut om slutlig skatt och beslut om debitering av preliminär skatt under en ramtid om tre år. Under ramtiden kan arbetstagaren/ företagaren ha flera anställningar/ verksamheter inom olika sektorer där de kompletterande avtalsförsäkringarna ser olika ut alternativt inte gäller på arbetsplatsen. En historisk SGI kan alltså innehålla inkomster från anställningar där Afa-försäkringarna inte gäller.

Exempel: Arbetar som privatanställd tjänsteman och omfattas där av avtalsförsäkringar som gäller för privatanställda tjänstemän. Övergår sedermera till en anställning inom en kommun. När arbetstagaren insjuknar omfattas denne till följd av sin kommunala anställning av Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS-KL (vilken regleras av Afa Försäkring) och Försäkringskassan beräknar en SGI baserad på historisk inkomst. Allt detta sker under ramtiden på tolv månader.

I ovanstående exempel grundar sig den historiskt beräknade SGI:n på inkomster från anställningar inom olika sektorer med olika avtalsförsäkringar och försäkringsskydd vid sjukdom. Således måste inkomsten utredas och fördelas på *försäkrad inkomst* och den *icke försäkrade inkomsten* med ökad administration och kostnad som följd. Sannolikt kommer även pedagogiska utmaningar uppstå gentemot de försäkrade i dessa situationer. Fördelningen är nödvändig för att förhindra att försäkringsersättning lämnas på inkomster som förvärvats och blivit premiesatta inom andra kollektiv.

Ovanstående gäller i princip alla situationer där den försäkrade byter arbetsmarknadssektor under ramtiden och ersättningsunderlaget baserar sig på en historiskt beräknad SGI.

Utredningen bedömer, baserat på uppgifter från år 2020, att med ett införande av det nya sättet att beräkna SGI skulle drygt 50 procent av de som ansökte om sjukpenning under delar av 2020 ha fått en SGI fastställd på historisk grund, cirka 30 procent på aktuell inkomst och resterande del på 20 procent slår i taket på 10 prisbasbelopp. Dessa personer når taket med antingen historisk beräkningsgrund, aktuella inkomster eller båda två (För föräldrapenningen är motsvarande siffror 40 procent, 30 procent och 30 procent). Således kommer problematiken med ett byte av arbetsmarknadssektor under ramtiden sannolikt uppkomma för många människor.

Vid ett införande av förslaget, och för en fortsatt hantering av försäkrade inkomster, är det nödvändigt och önskvärt att de digitala system som idag är tillgängliga för försäkringsbolagen utvecklas och kompletteras med fler uppgifter om hur SGI är fastställd. Dessa uppgifter bör innehålla både aktuell inkomst och historisk inkomst samt beskriva vilken av dessa som ligger till grund för beräkningarna för aktuell förmån.

14. Ekonomiska konsekvenser

Kostnadsuppskattningar

Utifrån den konsekvensanalys och de uppskattningar som företas i utredningen kommer vissa personer få en högre SGI av utredningens förslag. Utredningen beräknar att detta medför en total kostnadsökning om 1,2 miljarder kronor för sjuk och föräldraförsäkringen. Utredningen konstaterar att den största kostnadsökningen utgörs av att fler personer kommer att få tillgodoräkna sig flera olika inkomster när den historiska inkomsten summeras.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna för de kollektivavtalade försäkringarna beskriver utredningen att i de fall försäkringen förhåller sig till SGI kan försäkringsbolagens utgifter för försäkringen höjas då SGI på totalen höjs marginellt. Alternativet är att försäkringen förhåller sig till den enskildes inkomster (exempelvis arbetsskadeförsäkringen TFA). Då kommer i stället försäkringsbolagens kostnader minska då statens andel av ersättningen av inkomstbortfallet ökar då nivån på SGI ökar.

Vidare skriver utredningen att de kollektivavtalade försäkringarna kommer att behöva hämta in uppgifter om SGI vid fler tillfällen än tidigare då SGI kan förändras under pågående försäkringsfall och att en viss systemutveckling kan behöva genomföras för överförandet av uppgifter mellan Försäkringskassan och försäkringsbolagen.

Enligt Afa Försäkrings uppfattning kommer en sådan kostnadsökning i det allmänna systemet med största sannolikhet medföra kostnadshöjande effekter av administrativ karaktär för avtalsförsäkringarna. För Afa Försäkrings del gäller det främst inom

sjukförsäkringen AGS/ AGS-KL, Föräldrapenningtillägget (FPT) samt pensionsavsättningarna Premiefrielseförsäkringen och Avgiftsbefrielseförsäkringen, vars ersättningsunderlag bygger på SGI. Det är dock möjligt att skadekostnaderna minskar inom TFA-försäkringen. Storleken på dessa kostnadseffekter går dock inte att precisera närmare utifrån utredningens konsekvensanalys, då det inte går att dra slutsatser om hur olika försäkringskollektiv kommer att påverkas. Som utredningen varit inne på kommer sannolikt systemutveckling behöva genomföras för att anpassa uppgiftsoverföringen till det nya SGI-systemet.

Stockholm den 21 december 2023

Anders Moberg
Verkställande direktör

Michel Normark
Chef Partsrelationer och
försäkringsvillkor

Afa Försäkring tjänstepensionsaktiebolag